

Vaikuttavaa työtä sijoitetun lapsen koulunkäynnin tukemiseksi

”Sisukas auttaa koulunkäynnissä vaikeissa asioissa ja sitten noissa kotijutuissa.”

SISUKAS-työskentelymallin tavoitteena ennaltaehkäistä lasten syrjäytymistä

RAY:n tukeman SISUKAS-mallin pilotointiin on osallistunut 20 lasta, 17 koulua ja kuusi päiväkotia yhdeksän kunnan alueella. Se pohjautuu ruotsalaiseen Skolfam®-malliin, jolla on tutkitusti pystytty vaikuttamaan lasten koulunkäyntiin ja hyvinvointiin.

Työskentelymallissa lapsen omasta sosiaalityöntekijästä, psykologista ja erityisopettajasta koostuva tiimi kartoittaa perhehoitoon sijoitetun lapsen tilanteen, vahvuudet ja tuen tarpeet. Lapsen verkosto suunnittelee ja toteuttaa lapselle yksilölliset tukitoimet ja seurannan. Kartoitukset uusitaan kahden vuoden kuluttua tuen vaikuttavuuden arvioimiseksi. Toimintamallin peruseriaatteita ovat lapsilähtöisyys, dialogisuus ja voimavarakeskeisyys.

SISUKKAAN avulla lasten koulunkäynnin edellytykset paranevat ja he saavat kykynsä käyttöön. Aikuisten monialainen yhteistyö tiivistyy ja vastuunjako selkenee. Mallin vaikuttavuutta arvioitaessa tulokset ovat rohkaisevia. Aikuisten sitoutuneella yhteistyöllä ja lasten osallisuus huomioimalla voidaan edistää sijoitettujen lasten koulumenestystä ja hyvinvointia.

Käsikirja ja opas yhteistyön tueksi

SISUKAS on julkaissut materiaalia mallin käyttöönoton ja soveltamisen tueksi.

SISUKAS-käsikirjassa esitellään mallin toteutus vaihe vaiheelta, suositukset kartoitusmenetelmistä ja esimerkkejä tukitoimista. *Pieni opas sijoitetun lapsen koulunkäynnin tueksi* taas toimii tiedonjakajana kouluhenkilöstölle, sosiaalityöntekijöille, sijaisvanhemmille ja läheisille. Materiaalit löytyvät sähköisenä osoitteesta www.sijoitettulapsikoulussa.fi tai ne voi ostaa omaksi Pesäpuun verkkokaupasta. Voit tutustua SISUKAS-hankkeeseen myös Innokylässä (www.innokyla.fi). ■

*Teksti: Elisa Oraluoma,
Christine Väliavaara
Pesäpuu ry*

Kuva: Christine Väliavaara

Koulu turvapaikkana? -seminaari Valterin ja SISUKKAAN yhteistyönä

Koulu turvapaikkana? -seminaari keräsi 5.11.2015 Jyväskylään lähes 200 alan ammattilaista kuulemaan oppilaan psyykkisen hyvinvoinnin edistämiseen liittyvistä teemoista. Seminaari järjestettiin Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin ja SISUKAS-hankkeen yhteistyönä. Päivän luotsasi Emma ja Elias -ohjelman Petri Paju, joka viihdytti seminaarivieraita ytimeikkäillä juonnoillaan. Yliopistonlehtori Tanja Äärelä esitteli väitöskirjaansa pohjautuen välittävän opettajan 10 teesiä, jotka pohjautuivat nuorten vankien kokemuksiin peruskouluajoistaan. Äärelä kutsui kuulijan kysymään itseltään, onko hän työtä tehdessään läsnä kohtaamislanteissa, tekeekö yhteistyötä huoltajien kanssa ja osaako kaiken lomassa pitää huolta itsestään.

VETURI-hankkeen projektipäällikkö Terhi Ojala ja jyväskyläläinen erityisopettaja Marja-Sisko Kautto kertoivat Mun sieluun sattuu -koulutuskiertueen kyselytuloksia siitä, mikä opettajia pohdituttaa oppilaiden psyykkiseen oireiluun liittyen. Opettajat toivat esiin huolta omasta jaksamisesta ja osaamisesta sekä moniammatillisen yhteistyön haasteista. Lisäksi he olivat huolissaan siitä, miten he pystyisivät tunnistamaan lasten vaikeuksia ja puuttumaan niihin.

Iltapäivän aikana esiteltiin hyviä käytänteitä oppilaan psyykkisen hyvinvoinnin edistämiseen. Dana Björkström-Jung esitteli Folkhälsanin kehittämää "Tillbaka till framtiden" -mallia yläkouluikäisten koulupoissaoloihin puuttumiseen.

Nuoren vangin kokemus: "Aika paljjon vaikuttaa minkäläinen ilme opettajalla on naamalla".

Petri Paju juonsi seminaaripäivän.

Lapset räppäsivät.

Hankkeessa on kehitetty toimiva malli sekä kannustettu kouluja laatimaan toimenpideohjelma koulupoissaoloihin vaikuttamiseen. Ohjaava opettaja Johanna Juvonen kertoi Oppimis- ja ohjauskeskus Valterissa kehitetystä etäopiskelumallista. Monnin avulla räätälöityä koulupolkua tarvitseville oppilaille tarjotaan mahdollisuus saada koulun päättötodistus, kun opiskelu omassa koulussa ei fyysisten tai psyykkisten tuen tarpeiden takia onnistu.

SISUKAS-tiimi esitteli omassa puheenvuorossaan SISUKAS-työskentelymallin sekä pilottilapsiryhmän seurannan tulokset. Vaikuttavuutta arvioitaessa huomattiin myönteistä kehitystä lasten oppimistuloksissa sekä sosioemotionaalisisessa hyvinvoinnissa. Lisäksi palautekyselyiden perusteella niin lapset, sijaisvanhemmat,

opettajat kuin sosiaalityöntekijätkin kokivat työskentelymallin olleen hyödyllinen. Tilaisuuden yksi kohokohdista oli Keljonkankaan koulun musiikkikerhoilaiden esittämä SISUKAS-räppi, jonka puhuttelevat sanat oli tehnyt SISUKAS-hankkeen erityisopettaja Maire Saksola. Opettaja Tuuta Heikkisen vetämä esitys sai ansaitusti raikuvat aplodit. Tilaisuuden lopuksi katsottiin yhteistyössä Nordens Välfärdscenterin kanssa tuotettu lyhytelokuva ”Elämässä eteenpäin”, jossa sijoitetut nuoret kuvasivat koskettavasti näkemyksiään koulusta, koulun aikuisista ja jälkihuollosta. ■

*Teksti: Elisa Oraluoma,
Christine Väliavaara
Pesäpuu ry
Kuvat: Jenni Ruohonen*

SISUKAS-tiimi kertoi lasten seurannan tuloksista.

Ylpeästi lapsen puolella -tunnustus sijaishuollon sosiaalityölle

Pesäpuu myönsi vuoden 2015 Ylpeästi lapsen puolella -tunnustuksen Jyväskylän kaupungin sijaishuollon sosiaalityölle. Tunnustuksen saaja on tehnyt pitkäjänteistä kehittämistyötä kolmannen sektorin kanssa sijoitettujen lasten koulunkäynnin tukimallin kehittämiseksi ja juurruttamiseksi Keski-Suomeen.

SISUKAS-työskentelymallin pilotoinnin aikana sosiaalityöntekijät ovat kokeneet saaneensa lisää välineitä omaan työhönsä sekä uutta tietoa koulun keskeisestä merkityksestä sijoitetuille. Sijaishuollon sosiaalityöntekijä Päivi Soikkeli-Jakoaho kertoo heidän olleen yllättyneitä ja iloisia tunnustuksesta. Hän iloitsee siitä, että heidän työpanostaan on arvostettu ja kokee palkinnon lisäävän motivaatiota panostaa asiaan jatkossakin. Nalle ja kunniakirja ovat löytäneet uuden kodin johtavan sosiaalityöntekijän Ritva Salpakosken huoneesta ja konkreettisesti muistuttavat tästä positiivisesta huomionosoituksesta. ■

Ylpeästi lapsen puolella -tunnustus sijaishuollon sosiaalityölle.

*Teksti: Elisa Oraluoma,
Christine Väliavaara
Pesäpuu ry
Kuva: Christine Väliavaara*

SISUKAS on valittu vuoden 2016 Talentian Hyvä käytäntö -finalistiksi neljän parhaan joukkoon. Talentia jakaa vuosittain Hyvä käytäntö -palkinnon sosiaalialan käytännölle tai menetelmälle, joka on ajankohtainen, arvioitu ja helposti sovellettava. Palkinnon tavoitteena on edistää sosiaalialan ammattikäytäntöjen ja työmenetelmien kehittämistä ja levittämistä. Hyvä käytäntö -palkinto jaetaan Sosiaalialan asian tuntijapäivillä 16.3.2016 Jyväskylässä.